

Skogen och Kemin

Gruvorna och Stålet

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Andra delbetänkandet från FlexMex2- utredningen, SOU 2003:120

SKGS - Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet - vill lämna följande synpunkter på rubricerade betänkande.

Allmänt

Växthuseffekten är ett globalt problem. Handel med utsläppsrätter för koldioxid syftar till att reducera koldioxidutsläppen på ett kostnadseffektivt sätt. EUs handelsdirektiv är begränsat geografiskt och till ingående verksamheter. Trots det anser vi att handel med utsläppsrätter under vissa förutsättningar kan vara ett styrmedel som leder till att de mest kostnadseffektiva åtgärderna genomförs.

Det är dock synnerligen angeläget att handelsdirektivet införs i Sverige på sådant sätt att svensk industri inte missgynnas jämfört med sina konkurrenter i övriga EU. Redan det förhållandet att inga länder utanför EU deltar i handelssystemet innebär att industri vars konkurrenter finns i resten av världen får en kraftig konkurrensnackdel. Det gäller stora delar av den svenska basindustrin, som har viktiga konkurrenter i Asien, Nord- och Sydamerika. Det är viktigt att utredningen noga följer hur fördelningsförfarandet genomförs i övriga länder och har beredskap för att anpassa de svenska reglerna så att svensk industri inte missgynnas.

Tiden tills handelssystemet skall träda i kraft är knapp. För de industriföretag som ingår i handelssystemet är det nödvändigt att så snabbt som möjligt få detaljerade och praktiska regler för tilldelningen klarlagda.

Skogen och Kemin

Gruvorna och Stålet

Påverkan på elpriset

Handelssystemet riskerar att leda till kraftigt höjda elpriser så som det nu utformats.

Ett regelsystem måste skapas så att kostnaden för utsläppsrätter inte påverkar prissättningen av el på Nordpool. Utsläppsrätter är en miljökostnad som läggs på fossilbaserad elkraft. En producent av fossilbaserad elkraft som bjuder in en viss volym kraft till Nordpool skall göra detta utan pålägg av kostnaden för inköpta utsläppsrätter. Kraftproducenternas nettoinköp av utsläppsrätter skall redovisas till en myndighet så att antal och pris klart framgår. Den kostnaden skall särredovisas på elkonsumenternas räkningar på samma sätt som nu sker för elcertifikaten.

Tillstånd

Vi har inget att erinra mot förslagen om förutsättningar och villkor för tillstånd. Förutsättningar för verksamhetsutövare att kunna ansöka om tillstånd måste dock skapas omgående. Företagen bör enligt vår uppfattning ges möjlighet att ansöka om tillstånd innan den tillfälliga lagen träder i kraft den 1 juli 2004. Ansökningarna kan vara preliminära och vid behov kompletteras i efterhand i enlighet med lagens krav.

Tilldelning

En verksamhetsutövare som ansökt om tillstånd före den 30 september 2004 skall enligt lagförslaget tilldelas utsläppsrätter motsvarande genomsnittet av utsläppen 1998 - 2001 gratis. Samtidigt skall fördelningen av utsläppsrätter meddelas verksamhetsutövaren senast den 30 september. Det förefaller inte möjligt för myndigheterna att klara av att fördela utsläppsrätter till samtliga ingående i handelssystemet om man kan ansöka om tilldelning fram till den 30 september, samtidigt som alla skall veta sin tilldelning vid samma datum.

Vi föreslår därför att ansökningsförfarandet för såväl tillstånd som tilldelning inleds snarast så att det kan avslutas den 1 september. Då har anläggningar en rimlig möjlighet att veta sin tilldelning den 30 september.

Vi delar utredningens uppfattning att det skall finnas en möjlighet att utnyttja benchmark vid tilldelning av utsläppsrätter. Förutsättningarna är dock mycket olika i olika sektorer. Benchmark som fördelningsmodell kan enligt vår uppfattning endast utnyttjas för mycket likartade processer och verksamheter. Förslaget att anläggningar som ligger under medelvärdet skall erhålla utsläppsrätter motsvarande anläggningens faktiska utsläpp medan anläggningar som ligger över medelvärdet skall erhålla utsläppsrätter motsvarande medelvärdet är inte acceptabelt. Användes benchmark för fördelningen bör det genomföras så att alla anläggningar erhåller utsläppsrätter motsvarande medelvärdet för sektorn eller del av sektorn.

Vi anser vidare att i de fall när processgaser från stålindustrin används som bränsle i kraftvärmeverk skall de utsläpp av växthusgaser som orsakas av förbränning av processgasen betraktas som processrelaterade utsläpp och inte som energirelaterade utsläpp. Detta eftersom mängden processgas som uppstår vid stålframställning och som vid

Skogen och Kemin

Gruvorna och Stålet

en senare förbränning ger upphov till utsläpp av växthusgas är direkt relaterad till mängden stål som produceras genom järnmalmreduktion. Därför skall också stålindustrin tilldelas samtliga utsläppsrätter som är relaterade till processgasen.

Om tilldelningen överstiger det totala antalet tillgängliga utsläppsrätter enligt riksdagens beslut skall enligt utredningsförslaget en proportionell neddragning ske. Handelssystemet innebär för den internationellt konkurrensutsatta industrin en kostnad och försämrad konkurrenskraft. Om en neddragning av antalet utsläppsrätter måste tillgripas anser vi att den bör ske utanför den konkurrensutsatta sfären, dvs i första hand energisektorn.

Ingående anläggningar

Förbränningsanläggningar med en tillförd effekt på mer än 20 MW omfattas av handelsdirektivet. Definitionen av tillförd effekt måste klargöras i lagtexten. Enligt vår uppfattning bör det vara den effekt som pannanläggningen är dimensionerad för som utgör gräns för deltagande.

Övrigt

Delegationen har valt att i det delbetänkande som nu är föremål för remissbehandling inte ta ställning till tre ytterst centrala områden för hur utsläppshandeln kommer att påverka de ingående industriföretagens konkurrenskraft. Det gäller frågan om utfärdande av utsläppsrätter samt handelssystemets förhållande till Miljöbalken och koldioxidskatten.

Utfärdande

Utsläppsrätterna skall enligt vår uppfattning utfärdas för vart och ett av åren 2005 - 2007 vid tilldelningen. Utsläppsrätter måste kunna flyttas fritt mellan anläggningar inom samma företag eller koncern. De företag som tilldelas utsläppsrätter måste således förfoga över dessa även om en anläggning läggs ned. Utsläppsrätter skall alltså inte kunna återkallas som en följd av minskad produktion eller att en anläggning lagts ned.

Miljöbalken

Genom införandet av Miljöbalken blev även energiaspekterna inom en industriell verksamhet direkt prövningspliktiga. Energibesparande åtgärder i en verksamhet blir således prövningspliktiga och sådana (positiva) ändringsåtgärder kan i normalfallet också leda till att hela verksamheten måste prövas.

Om energieffektivitetskravet bibehålls för de verksamheter som omfattas av handelsdirektivet skulle således åtgärder för att indirekt minska CO₂-utsläppen bromsas upp eller rent av förhindras på grund av kravet på att åtgärderna först måste tillståndsprövas. Tillståndsprövningen skulle kunna leda till att åtgärder måste vidtas som gör att intentionerna med handelssystemet omintetgörs.

Om kravet på energieffektivitet finns kvar i Miljöbalken och utnyttjas vid fastställande av

Skogen och Kemin

Gruvorna och Stålet

villkor innebär det att kriteriet på kostnadseffektivitet frångås. Det leder också till att handelssystemet delvis sätts ur spel.

Vi anser att kravet på energieffektivitet och förnybara bränslen tas bort ur Miljöbalken för de anläggningar som omfattas av Handelsdirektivet.

Koldioxidskatten

Utredningen anger flera argument för att ta bort koldioxidskatten för verksamheter som omfattas av handelsdirektivet.

- styreffekten förstärks inte utan leder endast till att svenska företags konkurrenskraft försämras
- svensk beskattning inom handelssystemet kan leda till att det europeiska utsläppsmålet nås till högre kostnad
- handel med utsläppsrätter kan antas vara ett effektivare styrmedel än koldioxidskatt och det är principiellt olämpligt att ha dubbla styrmedel

Vi instämmer i detta och vill särskilt understryka vikten av att inte missgynna svenska företag genom att dubbla eller tredubbla styrmedel bibehålls.

Stockholm den 27 januari 2004

Marie S Arwidson
Skogsindustrierna

Tomas From
SveMin

Owe Fredholm
Plast-&Kemi- företagen

Håkan Murby
Jernkontoret